

ZBIERKA ZÁKONOV SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1965

Vyhlásené: 06.11.1965 Časová verzia predpisu účinná od: 06.11.1965 do: 31.12.2005

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

109

PRESEDNÍCTVO NÁRODNÉHO ZHROMAŽDENIA

**vyhlasuje úplné znenie zákona z 29. novembra 1961 č. 141 Zb. o
trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok), ako vyplýva zo zmien a
doplnení vykonaných zákonom zo 17. júna 1965 č. 57 Zb.:**

ZÁKON o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok)

Národné zhromaždenie Československej socialistickej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ

SPOLOČNÉ USTANOVENIA

PRVÁ HLAVA

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1

Účel zákona

(1) Účelom Trestného poriadku je upraviť postup orgánov činných v trestnom konaní tak, aby trestné činy boli náležite zistené a ich páchatelia podľa zákona spravodlivo potrestaní. Konanie pritom musí pôsobiť na upevňovanie socialistickej zákonnosti, na predchádzanie a zamedzovanie trestnej činnosti, na výchovu občanov v duchu dôsledného zachovávania zákonov a pravidiel socialistickeho spoluzitia i čestného plnenia povinností k štátu a spoločnosti.

(2) Pomáhať na dosiahnutie účelu trestného konania je právom a podľa ustanovení tohto zákona i povinnosťou občanov a spoločenských organizácií.

§ 2

Základné zásady trestného konania

(1) Nikto nemôže byť stíhaný ako obvinený ináč než zo zákonných dôvodov a spôsobom, ktorý ustanovuje tento zákon.

(2) Dokiaľ právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu nie je vyslovená vina, nemožno na toho, proti komu sa vedie trestné konanie, hľadieť, ako by bol vinný.

(3) Prokurátor je povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel; výnimky sú prípustné len podľa zákona.

(4) Ak tento zákon neustanovuje niečo iné, postupujú orgány činné v trestnom konaní z úradnej povinnosti; musia trestné veci prejednávať čo najrýchlejšie a dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

(5) Orgány činné v trestnom konaní postupujú tak, aby bol zistený skutočný stav veci, a pri svojom rozhodovaní z neho vychádzajú. Objasňujú s rovnakou starostlivosťou okolnosti svedčiace proti obvinenému i okolnosti, ktoré svedčia v jeho prospech, a vykonávajú v oboch smeroch dôkazy, nečakajúc na návrh strán. Priznanie obvineného nezbavuje orgány činné v trestnom konaní povinnosti preskúmať a všetkými dosiahnuteľnými prostriedkami overiť všetky okolnosti prípadu.

(6) Orgány činné v trestnom konaní hodnotia dôkazy podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne.

(7) Všetky orgány činné v trestnom konaní spolupracujú v najširšej miere so spoločenskými organizáciami a využívajú ich výchovné pôsobenie.

(8) Trestné stíhanie pred súdmi je možné len na základe obžaloby podanej prokurátorom.

(9) Súd v trestnom konaní rozhodujú v senátoch; predseda senátu sám rozhoduje len tam, kde to tento zákon výslovne ustanovuje.

(10) Trestné veci sa pred súdom prejednávajú verejne tak, aby sa pracujúci v širokej miere mohli prejednávania zúčastniť a pojednávanie sledovať. Pri hlavnom pojednávaní a verejnom zasadnutí smie byť verejnosť vylúčená len v prípadoch výslovne ustanovených v tomto zákone.

(11) Konanie pred súdmi je ústne; dôkaz výpoveďami svedkov, znalcov a obvineného sa vykonáva spravidla tak, že súd uvedené osoby sám vyslúcha.

(12) Pri rozhodovaní na hlavnom pojednávaní, ako aj na verejnom a neverejnom zasadnutí smie súd prihliadnuť len na tie dôkazy, ktoré boli pri tomto konaní vykonané.

(13) Ten, proti ktorému sa trestné konanie vedie, musí byť v každom období konania poučený o právach umožňujúcich mu plné uplatnenie obhajoby a o tom, že si môže aj zvoliť obhajcu; všetky orgány činné v trestnom konaní sú povinné umožniť mu uplatnenie jeho práv.

(14) Každý je oprávnený používať pred orgánmi činnými v trestnom konaní svoj materinský jazyk.

Spolupráca so spoločenskými organizáciami

§ 3

(1) Orgány činné v trestnom konaní spolupracujú so spoločenskými organizáciami, aby posilnili výchovné pôsobenie trestného konania a aj týmto spôsobom trestnú činnosť zamedzovali a jej predchádzali.

(2) Spoločenské organizácie môžu upozorňovať orgány činné v trestnom konaní na prípady porušenia socialistickej zákonnosti a dávať tak podnet na začatie trestného stíhania. Môžu navrhnúť, aby súd na prehĺbenie výchovného účinku trestného konania prejednal vec na pracovisku obvineného alebo v mieste jeho bydliska. So spoločenskými organizáciami súd spolupracuje pri zabezpečení účasti pracujúcich na pojednávaní súdu; tieto organizácie spolupôsobia podľa ustanovení tohto zákona pri výkone trestu nápravného opatrenia a pri výchove osôb podmienene odsúdených a podmienene prepustených; pomáhajú tiež vytvárať podmienky, aby odsúdený žil po vykonaní trestu riadnym životom pracujúceho človeka.

§ 4

(1) Základné organizácie Revolučného odborového hnutia a Československého sväzu mládeže môžu po prerokovaní v kolektíve pracujúcich ponúknuť prevzatie záruky za nápravu obvineného, ak majú dôvodne za to, že sú tu predpoklady, aby sa obvinený pôsobením kolektívu napravil. Rovnaké oprávnenie má jednotné roľnícke družstvo a výrobné družstvo, ktorých je obvinený pracovníkom. Súd, ktorému bol poslaný takýto návrh, prejedná vec na hlavnom pojednávaní spravidla pred pracovným kolektívom, a ak sa rozhodne záruku prijať, vezme na ňu zreteľ pri rozhodovaní o treste. Môže najmä, pokiaľ to Trestný zákon pripúšťa, povoliť podmienený odklad výkonu trestu, uložiť trest nápravného opatrenia alebo iný druh trestu, ktorý nie je spojený s odňatím slobody, alebo upustiť od potrestania.

(2) V prípadoch hodných osobitného zreteľa môže prokurátor, vyšetrovateľ alebo vyhľadávací orgán po objasnení veci alebo súd pri predbežnom prejednávaní obžaloby, ak príjmu záruku, tiež rozhodnúť, že nebudú v trestnom stíhaní pokračovať; vec potom postúpia na prejednanie miestnemu ľudovému súdu, ak majú vzhľadom na povahu spáchaného trestného činu, osobu páchatela a výchovnú silu kolektívu za to, že vybavenie veci miestnym ľudovým súdom na nápravu páchatela postačí.

(3) Organizácia, ktorá prevzala záruku, stará sa o prevýchovu a nápravu obvineného, ktorý jej bol na záruku zverený, a dbá, aby nahradil škodu, ktorú spôsobil trestným činom.

§ 5

Organizácie uvedené v § 4 ods. 1 majú právo vyslať na prejednanie veci pred okresným súdom ako svojho zástupcu spoločenského obžalobcu alebo spoločenského obhajcu, ktorý sa potom na podklade uznesenia súdu zúčastní pojednávania podľa ustanovení tohto zákona a súdu tlmočí stanovisko pracujúcich k prejednáwanej trestnej veci, k osobe páchatela a k možnostiam jeho nápravy (§ 183).

§ 6

(1) Organizácie uvedené v § 4 ods. 1 môžu ponúknuť, že prevezmú záruku za dovriešenie nápravy odsúdeného a žiadať na tomto podklade o jeho podmienené prepustenie z trestu odňatia slobody alebo o podmienené upustenie od výkonu zvyšku trestu zákazu činnosti. Na získanie podkladov pre takúto žiadosť môžu sa informovať o stave prevýchovy odsúdeného.

(2) Uvedené organizácie môžu tiež navrhnúť, aby väzba obvineného bola nahradená ich zárukou (§ 73 ods. 1), a podávať za odsúdeného žiadosť o udelenie milosti a o zahľadanie odsúdenia.

Súčinnosť štátnych a iných orgánov

§ 7

Orgány činné v trestnom konaní sú povinné navzájom si pomáhať pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona.

§ 8

(1) Štátne orgány, spoločenské organizácie, pokiaľ sa zúčastňujú na plnení úloh štátnych orgánov, ako aj štátne a iné socialistické hospodárske organizácie sú povinné pomáhať orgánom činným v trestnom konaní pri plnení ich úloh, najmä s najväčším urýchlením, vyhovovať ich dožiadaniam a trestné činy bez odkladu oznamovať prokurátorovi alebo orgánom Sboru národnej bezpečnosti.

(2) Ustanovením odseku 1 nie je dotknutá povinnosť zachovávať štátne a hospodárske tajomstvo ani štátom uložená povinnosť mlčanlivosti.

§ 9

Posudzovanie predbežných otázok

(1) Orgány činné v trestnom konaní posudzujú predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú, samostatne; ak je tu však o takej otázke právoplatné rozhodnutie súdu alebo iného štátneho orgánu alebo rozhodnutie spoločenskej organizácie, ktoré táto organizácia vydala pri plnení úloh štátneho orgánu, sú orgány činné v trestnom konaní takým rozhodnutím viazané, pokiaľ nejde o posúdenie viny obvineného.

(2) Orgány činné v trestnom konaní nie sú oprávnené samostatne riešiť predbežné otázky týkajúce sa osobného stavu, o ktorých sa rozhoduje v konaní o občianskoprávných veciach. Ak rozhodnutie o takej otázke nebolo ešte vydané, vyčkajú jeho vydanie; ak nie je príslušné konanie doteraz v behu, navrhne prokurátor jeho začatie.

§ 10

Vyňatie z právomoci orgánov činných v trestnom konaní

(1) Z právomoci orgánov činných v trestnom konaní podľa tohto zákona sú vyňaté osoby požívajúce diplomatické imunity a výsady.

(2) Ak vznikne pochybnosť o tom, či alebo do akej miery je niekto vyňatý z právomoci orgánov činných v trestnom konaní podľa tohto zákona, musí sa o tom vyžiadať vyjadrenie ministra spravodlivosti; toto vyjadrenie je pre všetky orgány činné v trestnom konaní záväzné.

§ 11

Nepripustnosť trestného stíhania

(1) Trestné stíhanie nemožno začať, a ak bolo už začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené,

- a) ak to nariadi prezident republiky, použijúc svoje právo udeľovať milosť alebo amnestiu,
- b) ak je trestné stíhanie premlčané,
- c) ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z právomoci orgánov činných v trestnom konaní (§ 10), alebo o osobu, na stíhanie ktorej podľa zákona treba súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný,
- d) ak ide o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedná,
- e) proti tomu, kto zomrel,
- f) proti tomu, proti ktorému sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu alebo bolo právoplatne zastavené, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené,
- g) proti tomu, proti ktorému sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozhodnutím miestneho ľudového súdu, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené alebo
- h) proti tomu, proti ktorému sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozhodnutím iného orgánu na stíhanie trestných činov oprávneného, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené.

(2) V trestnom stíhaní, ktoré bolo zastavené z dôvodu uvedeného v odseku 1 písm. a) alebo b) sa však pokračuje, ak vyhlási obvinený do troch dní odtedy, čo mu bolo uznesenie o zastavení trestného stíhania oznámené, že na prejednaní veci trvá. O tom treba obvineného poučiť.

§ 12

Výklad niektorých pojmov

(1) Orgánmi činnými v trestnom konaní sa rozumejú súd, prokurátor, vyšetrovateľ a vyhľadávací orgán.

(2) Kde tento zákon hovorí o súde, rozumie sa tým okresný súd, krajský súd, vojenský obvodový súd, vyšší vojenský súd a Najvyšší súd.

(3) Kde tento zákon hovorí o okresnom súde, rozumie sa tým aj obvodný súd, a pokiaľ z jednotlivých ustanovení nevyplýva niečo iné, aj vojenský obvodový súd; kde tento zákon hovorí o krajskom súde, rozumie sa tým aj mestský súd, a pokiaľ z jednotlivých ustanovení nevyplýva niečo iné, aj vyšší vojenský súd.

(4) Kde tento zákon hovorí o okresnom prokurátorovi, rozumie sa tým i obvodný prokurátor, a pokiaľ z jednotlivých ustanovení nevyplýva niečo iné, aj vojenský obvodový prokurátor; kde tento zákon hovorí o krajskom prokurátorovi, rozumie sa tým i mestský prokurátor, a pokiaľ z jednotlivého ustanovenia nevyplýva niečo iné, aj vyšší vojenský prokurátor.

(5) Stranou sa rozumie ten, proti ktorému sa vedie trestné konanie, zúčastnená osoba a poškodený a v konaní pred súdom aj prokurátor a spoločenský obžalobca, prípadne spoločenský obhajca; rovnaké postavenie ako strana má aj iná osoba, na ktorej návrh alebo žiadosť sa konanie vedie alebo ktorá podala opravný prostriedok.

(6) Pokiaľ z povahy veci nevyplýva niečo iné, rozumie sa obvineným aj obžalovaný a odsúdený.

(7) Po prijatí obžaloby sa obvinený označuje ako obžalovaný.

(8) Odsúdeným je ten, proti ktorému bol vydaný odsudzujúci rozsudok, ktorý už nadobudol právoplatnosť.

(9) Trestným konaním sa rozumie konanie podľa tohto zákona, trestným stíhaním úsek konania od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku alebo uznesenia o zastavení trestného stíhania.

DRUHÁ HLAVA

SÚD A OSOBY ZÚČASTNENÉ NA KONANÍ

Prvý oddiel

Právomoc a príslušnosť súdov

§ 13

Výkon trestného súdnictva

(1) Súdnictvo v trestných veciach vykonávajú okresné sudy, krajské sudy, vojenské sudy a Najvyšší súd.

(2) Osobitný zákon ustanovuje, kedy a akým spôsobom trestné činy prejednávajú a o nich rozhodujú miestne ľudové sudy.